

Gelijke Kansen

Ook voor wie anderstalig is

Stel, je krijgt een leerling in de klas en die is wel intelligent maar die komt toch niet goed mee. Je hebt daarnaast ook nog 20-30 andere leerlingen die aandacht willen en die net een andere behoefte hebben....

Heel vaak betreft het hier een TOA-leerling. TOA staat dan voor Tweede Opvang Anderstaligen. Dit is een leerlingen die nog geen 6 jaar in Nederland is en het Nederlands dus niet als eerste taal heeft.

Er is een hele hoge instroom geweest de afgelopen jaren en er zijn veel meer anderstalige leerlingen in de klas. Zij stromen door vanuit de basisschool of vanuit de EOA en dan?

Vanuit Gelijke Kansen Alliantie zijn we het project anderstaligheid West-Friesland gestart met als doel de bestaande kennis op onze scholen te delen en waar nodig te vergroten. Deze brochure is onderdeel van dit project.

In de brochure vind je veel informatie over het onderwijs aan anderstaligen en je vindt er handvatten om het vervolg na de EOA succesvol te laten verlopen.
Veel informatie is ook te vinden op onze website: https://anderstaligheidwf.nl/

Het voortraject: de eerste opvang

6 tot 12 jaar
In West-Friesland komen anderstalige jonge kinderen in de nieuwkomersvoorziening West-Friesland terecht. Dit is een samenwerking tussen de gemeenten en schoolbesturen. Het is een opvang voor 6- tot 12-jarigen. Ze krijgen 1 jaar een intensief taalbad en stromen dan in bij een reguliere basisschool of ze gaan door naar de EOA.

12 tot 16 jaar
Op De Dijk in Medemblik en SG Newton in Hoorn kunnen anderstalige leerlingen van 12 tot 16 jaar terecht in de Eerste Opvang Anderstaligen. Ze krijgen hier maximaal 2 jaar les. De eerste periode krijgen ze vooral veel NT2 en rekenen. Later komen daar andere vakken bij. Zodra zij de startkwalificatie voor vervolgonderwijs hebben behaald voor Nederlands (en rekenen en Engels) stromen zij regulier in.

16 jaar en ouder
Deze leerlingen volgen onderwijs op het Talland College in Hoorn. Ook hier krijgen ze veel NT2, rekenen en Engels en volgen zij overige vakken die van belang zijn voor een goede reguliere doorstroom.

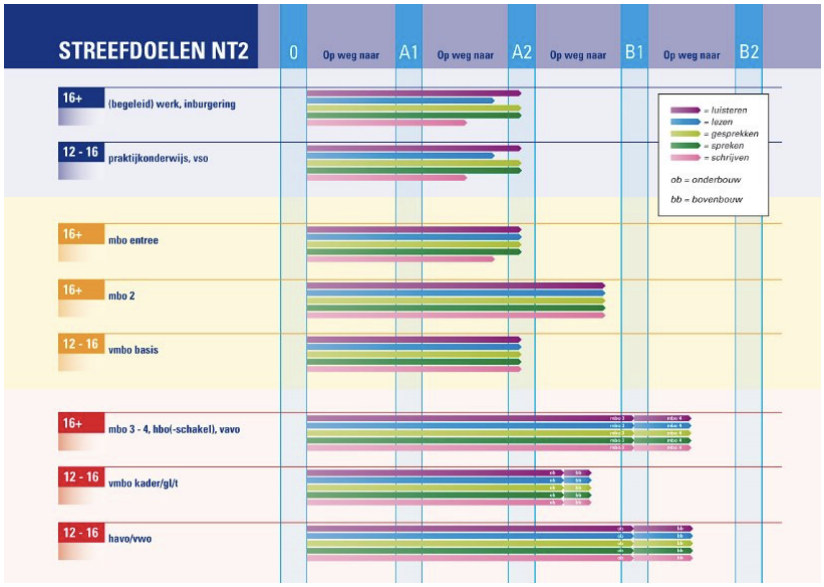

Figuur 1 Hier zie je een overzicht van de landelijke streefniveaus NT2 voor reguliere instroom.

Wat alle leerlingen met elkaar gemeen hebben, is dat zij goed gestart zijn en mogen doorstromen. Maar, zij zijn er dan nog lang niet. Er zijn daarom nog 6 jaar lang voorzieningen zoals extra toetstijd en het gebruik van een woordenboek, omdat zij gedurende die hele periode nog taalachterstand zullen hebben. Zij hebben daarom extra ondersteuning nodig in de lessen en daarbuiten.

Regulier instromen: de tweede opvang

Om als anderstalige leerling succesvol te zijn in het reguliere onderwijs is er veel onderzoek gedaan. Wat uit al die onderzoeken naar voren komt, is dat het niet altijd vanzelf gaat. Het is belangrijk om deze leerling te ondersteunen tijdens zijn onderwijsontwikkeling. Een aantal zaken is essentieel.

Goede overdracht

1. Er is een gesprek met de uitstroomcoördinator.
2. De vervolgschool ontvangt het uitstroomprofiel met daarin een overzicht van resultaten, gedrag en de sociaal-emotionele ontwikkeling,
3. Er is een kennismakingsgesprek met de leerling, zijn ouders en de nieuwe school.
4. Er is een kennismaking met de nieuwe klas
5. De informatie over de leerling wordt gedeeld met het docententeam.

Warm welkom in de klas

1. Er is een maatje in de klas.
2. Er is een begeleider in de school, een coach of contactpersoon.
3. Cijfers staan de 1e periode (bijvoorbeeld een maand) niet in het volgsysteem.
4. Indien wenselijk kun je ook denken aan de volgende aspecten:
5. Keuzemogelijkheden voor profielen worden goed besproken.
6. Het vakkenpakket is eventueel aangepast.
7. De docenten stellen zelf vooral de vragen. De leerling durft dat vaak nog niet.
8. Zorg voor extra toetstijd en woordenboeken.

Volg de leerling en ondersteun waar nodig

1. Controleer regelmatig scores in LVS en regel bijles indien nodig.
2. Toets leerstofonafhankelijk op Nederlands.
3. Bespreek slecht gemaakte toetsen in de bijles.
4. Doe leesonderzoek bij slecht scoren leesvaardigheid.

Inhoud bijles

1. Indien de leerling de startkwalificatie voor NT2 heeft behaald, beperk je dan tot ondersteunen bij de leervakken en geef niet meer specifiek NT2-onderwijs.
2. Vraag gemaakte toetsen op en analyseer de fouten.
3. Spreek woorden uit (soms leest de leerling een heel ander woord dan de docent zegt).
4. Oefen samen het leren van toetsen.
5. Geef extra materiaal indien nodig.

Pedagogische en didactische aanpak TOA-leerling

Elke leerling heeft behoefte aan een veilige en rustige omgeving om te leren, maar voor de TOA-leerling geldt dit om meerdere redenen nog sterker. Deze leerling heeft vaak veel meegemaakt. Uit onderzoek blijkt dat voor vrijwel alle leerlingen geldt dat er veel ACE's (Adverse Childhood Experiences) zijn, heftige situaties waaruit een trauma kan ontstaan.

Dit kan leiden tot afwijkend gedrag. Een leerling kan heel dominant zijn of zich juist onzichtbaar proberen te maken. Een mentor of docent die vraagt naar het waarom van het gedrag, die een rustige benadering kiest, is essentieel. Investeren in de relatie is heel belangrijk. Deze leerling heeft het nodig dat hij gezien wordt en de vraag krijgt of alles goed gaat of dat hij misschien nog iets nodig heeft.

Daarnaast komt hij terecht in een vreemde omgeving. In de EOA is iedereen gelijk. Alle leerlingen zijn de taal aan het leren en de nieuwe woorden worden aangeboden in een rijke omgeving waarin beeld en woord samengaan. Er is extra uitleg maar vaak niet met meer woorden maar juist met plaatjes of een vertaling.

In de reguliere klas worden nieuwe woorden en begrippen vaak juist met veel woorden uitgelegd. Hierdoor raakt een leerling snel overspoeld door alle nieuwe begrippen en kennis die vereist is om dit te begrijpen.
Wat erg helpt, is om met de leerling te zoeken naar de beste manier om deze nieuwe woordenschat tot zich te nemen. Er zijn lijsten met schooltaalwoorden die hierbij behulpzaam zijn, https://anderstaligheidwf.nl/woordenlijsten/.

Ook is het belangrijk om de docenten die lesgeven aan TOA-leerlingen te wijzen op de filmpjes die hierover gemaakt zijn door Lowan met advies over woordenschatopbouw https://anderstaligheidwf.nl/filmpjes/. Daarnaast is een training van het docententeam zinvol.

In de praktijk

Hoe groot is de woordenschatomvang van:

Een 10-jarig Nederlands kind?	10.000
Een 15-jarige allochtone VMBO-leerling?	13.500
Een NT2-leerder op Staatsexamen II-niveau (B2)?	17.000 (passief)
Een student rechten?	60.000
De Dikke van Dalen?	300.000

Welke woordenschatomvang hoort bij welk ERK-niveau?

A1	1000
A2	2000
B1	5000 (4000 productief)
B2	11000 (7000 productief)

Figuur 2 Hierboven zie je een overzicht van de geschatte woordenschat van leerlingen met Nederlands als eerste taal en de NT2-niveaus

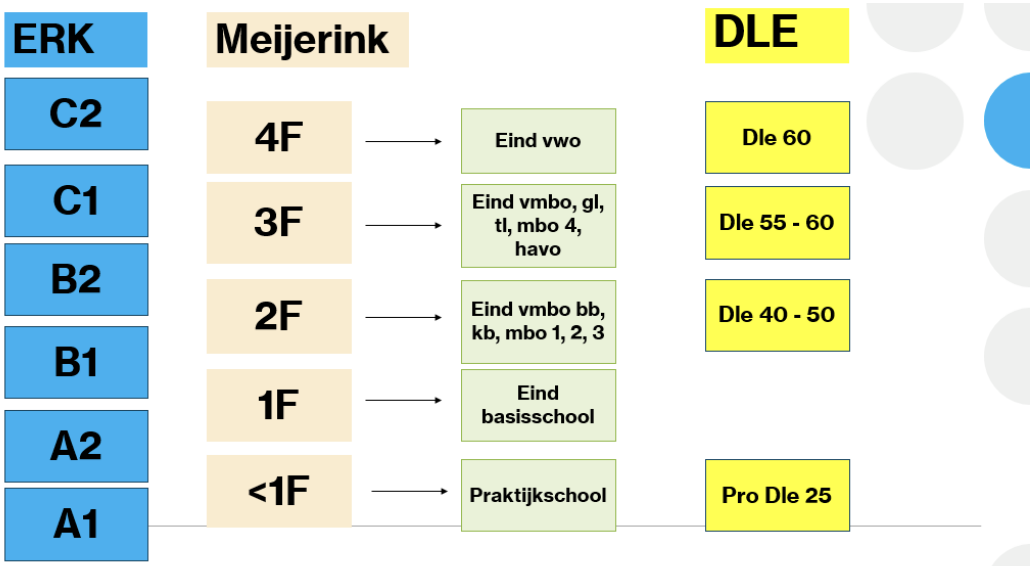

Ondersteuning vanuit de GKA anderstaligheid

Op de website anderstaligheidwf.nl vind je veel informatie. Naast de website hebben wij ook een regionaal netwerk opgericht. Van alle West-Friese scholen zijn er contactpersonen die aangesloten zijn bij dit netwerk. We hebben regelmatig netwerkbijeenkomsten. De contactpersonen vind je op de site.

Ook is het mogelijk om een workshop te verzorgen op school. De workshop kan mede gegeven worden door Jacqueline Kruize. Zij geeft al jaren les op de EOA in Hoorn en heeft daarvoor een eigen bedrijf gehad op het gebied van NT2. De training geeft enerzijds inzicht in het aanbod NT2 dat de leerling heeft gehad, de NT2-niveaus en wat je als school mag verwachten van de leerlingen.

Daarnaast geeft het handvatten voor het lesgeven aan en ondersteunen van deze specifieke doelgroep.

Voor meer informatie: j.kruize@atlascollege.nl of anderstaligheidwf.nl

